

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten te kunnen dekken. Het geld en de mogelijkheden bestaan onder andere uit het vrij aanwendbare gedeelte van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorziën die in de begroting is opgenomen.

Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen (= de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de daaruit te dekken risico's) kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen of andere maatregelen. Voor het beoordelen van het vermogen om klappen op te kunnen vangen is inzicht nodig in de begroting en de daarin aanwezige flexibiliteit, inzicht in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen is dus een indicator hoe goed de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder afbreuk te doen aan al eerder overeengekomen beleidsdoelstellingen. Daarmee wordt de gemeente minder kwetsbaar.

Ook in de paragraaf 'financiering' staat informatie over de financiële risico's (namelijk renterisico's) die een gemeente loopt.

De (meerjaren)begroting 2019-2022 is in balans en sluit met een positief resultaat van ruim € 153.000 per jaar. Vanaf 2020 is de begroting ook structureel in evenwicht en loopt het voordelig structureel resultaat op naar afgerond € 1,4 miljoen. Structureel in evenwicht wil zeggen dat het resultaat is geschoond met de geraamde incidentele baten en lasten en de incidentele reservemutaties. Wanneer het perspectief door omstandigheden van buitenaf onverhoopt zou verslechteren, dan is de buffer voldoende van omvang om geleidelijk op deze nieuwe situatie in te spelen en aanvullend bij te sturen.

Beleid

Volgens de financiële verordening gemeente Huizen 2017 (artikel 6) wordt bij de voorjaarsnota, de begroting en de decemberactualisering het financieel meerjarenperspectief, inclusief risicoparagraaf, geactualiseerd.

De doorrekeningen van de egaliseringsreserve en de reserve egalisatie schommeling algemene uitkering geven inzicht in de weerstandscapaciteit vanuit de vrij aanwendbare reserves.

Doel van de egaliseringsreserve is het opvangen van financiële tegenvallers, voor zover daarvoor niet al een beroep wordt gedaan op de reserve egalisatie schommeling algemene uitkering, en financiering van specifieke projecten. Hierbij kan de raad overigens altijd besluiten deze reserve anders in te zetten.

Doel van de reserve egalisatie schommeling algemene uitkering is het opvangen van schommelingen in de hoogte van de algemene uitkering om minder fluctuaties in de begroting te laten ontstaan. Beleid is dat toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve afgestemd worden op het actuele meerjarenperspectief. Hierbij kan de raad overigens altijd besluiten deze reserve anders in te zetten.

Bij het berekenen van de egaliseringsreserve wordt uitgegaan van een bestendige en voorzichtige benadering, waarbij ook rekening wordt gehouden met bedragen die eerder wel al bestuurlijk zijn goedgekeurd omdat de dekking t.l.v. de egaliseringsreserve komt, maar die nog niet budgettair vertaald zijn.

De criteria die gehanteerd worden voor vorming en vrijval van reserves worden jaarlijks door de raad vastgesteld. De laatste keer was op 8 februari 2018 (uitgangspunten 2019).

Bij het inventariseren van de risico's worden voortdurend nieuwe en bestaande risico's gesignaleerd en gekwantificeerd. Deze inventarisatie is de input voor de risicoparagraaf.

De risicoparagraaf wordt bestuurlijk vastgesteld en door de provinciale toezichthouder beoordeeld in het kader van het financieel toezicht.

Onderscheid in weerstandscapaciteit

Bij de weerstandscapaciteit gaat het om de mogelijkheden die er zijn om financiële tegenvallers op te vangen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit.

Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit omdat het hier om 'geoormerkt' geld gaat waarover niet vrij kan worden beschikt. Bij voorzieningen is de afwegingsruimte beperkt omdat de bestemming niet (of niet zonder consequenties) kan worden veranderd. Tegenover voorzieningen staan overigens ook veelal (onderhouds-)verplichtingen.

Risico-inventarisatie

Er kan sprake zijn van verschillende soorten risico's en risico's kunnen kwantificeerbaar, maar ook niet kwantificeerbaar zijn. Alleen risico's die niet op andere wijze zijn of kunnen worden afgedekt (bijvoorbeeld door verzekeringen of het treffen van voorzieningen) zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Om te voorkomen dat de gemeente het beleid ingrijpend moet wijzigen of andere maatregelen moet treffen als niet afgedekte risico's zich voordoen, worden bij de voorjaarsnota, bij de begroting en bij de decemberactualisering risico's geïnventariseerd. Het monitoren van wijzigingen in de risico's is een vast onderdeel in de planning en control cyclus.

Verbonden partijen - algemeen

Uitgangspunt bij de beoordeling van begroting en jaarrekening van de verbonden partijen is dat het weerstandsvermogen voldoende is voor het dragen van de door hen geïnventariseerde bedrijfsmatige risico's. Overige risico's met betrekking tot verbonden partijen worden, voor zover deze zich kunnen voordoen, hieronder vermeld.

Goois Natuur Reservaat (GNR)

De huidige samenwerkingsovereenkomst is door de gemeente Amsterdam opgezegd omdat zij niet langer wil blijven bijdragen aan de exploitatiekosten. De andere participanten zouden daardoor meer moeten gaan betalen. Partijen hebben besloten om het geschil hierover aan de rechter voor te leggen. Uiteindelijk heeft de Hoge Raad op 15 april 2016 uitspraak gedaan waarbij de Hoge Raad oordeelt dat aannemelijk is gemaakt dat de "Participantenovereenkomst" onopzegbaar is door de samenhang tussen deze overeenkomst en de statuten van het GNR. Amsterdam krijgt de gelegenheid tegenbewijs te leveren, de zaak is door de Hoge Raad verwezen naar het Gerechtshof in Den Haag. Inmiddels wordt overwogen of een minnelijke schikking met Amsterdam tot een aanvaardbaar resultaat leidt voor de overige participanten. Om het GNR toekomstbestendig te maken heeft het bestuur een Transitieplan opgesteld en aan de participanten voorgelegd. Het Transitieplan heeft een strategisch karakter en ziet op zowel een kortere als op een langere termijn. Het bestuurlijk doel van het Transitieplan is het zeker stellen van een goede toekomst voor het GNR door een geborgd politiek en maatschappelijk draagvlak en gedragen door de werkorganisatie.

Ter uitvoering van het Transitieplan zijn in 2017 onderhandelingen gestart over een eventuele aanpassing van de uit 1992 daterende samenwerkingsovereenkomst tussen de participanten in het GNR.

De provincie heeft in een op 5 juli 2018 verzonden brief het voornemen kenbaar gemaakt om uit te treden uit het GNR per 1 januari 2019. Uittreden van Amsterdam en de provincie betekent een verder oplopen van de bijdrage van de Gooise gemeenten met globaal € 1.100.000 met een Huizer aandeel van circa € 220.000. Gezien echter de uitspraak van de Hoge Raad wordt met dit risico geen rekening gehouden. Over een nieuwe samenwerkingsovereenkomst wordt onderhandeld door de participanten. In de risicoparagraaf blijft de nadeel-post gehandhaafd.

Openeinderegelingen

De begroting kent veel 'openeinderegelingen'. Deze bevinden zich binnen het sociaal domein. Budgetten hiervoor zijn niet altijd precies te voorspellen en de financiële effecten zijn niet of slechts beperkt door de gemeente te beïnvloeden. Zeker niet op de korte termijn. Echter de huidige structurele ramingen van met name Wmo en Jeugd, welke mede gebaseerd zijn op de rekeningcijfers 2017, kunnen als reëel worden aangemerkt. Daarnaast is binnen de budgetten van het sociaal domein nog een structurele stelpost aanwezig van jaarlijks € 75.000.

Via rapportages en de periodieke begrotingsactualisering worden verrassingen zo veel mogelijk voorkomen. Daarnaast zorgt de reserve sociaal domein voor egalisatie van het overgrote deel van de lasten Wmo, Jeugd en de uitvoering van de Participatiewet. Naar ons oordeel vormen de openeinderegelingen over het algemeen dan ook een te verwaarlozen risico.

Ontwikkeling Algemene Uitkering Gemeentefonds

De gemeente heeft nauwelijks invloed op de hoogte van de Algemene Uitkering. De ontwikkelingen van het Gemeentefonds worden nauwlettend gevolgd om zo snel mogelijk hierop te kunnen anticiperen. De eventuele (nadelige) financiële gevolgen kunnen in eerste aanleg worden opgevangen door de reserve schommeling algemene uitkering.

Stijging pensioenpremie

Eind juni heeft het ABP de voorlopige premiepercentages voor 2019 bekend gemaakt. De premie stijgt volgens deze schatting met 2,2%. Aangezien 70% hiervan ten laste komt van de werkgever bedraagt de stijging ruim 1,5%. In de stelpost loonontwikkeling is rekening gehouden met een stijging van 1,25%. Vooralnog is er voor gekozen het verschil van 0,25% (zijnde € 40.000) op te nemen in de risicoparagraaf aangezien het nog schattingen betreft op basis van huidige inzichten. In november worden de definitieve premies vastgesteld. De stijging van de pensioenpremie 2019 is overigens de laatste stap naar een structureel hogere pensioenpremie. Opname in de risicoparagraaf houdt overigens dat in de doorrekening van het meerjarenperspectief met deze € 40.000 rekening is gehouden.

Ziekteverzuim / kosten inhuur

Binnen de organisatie is al langere tijd sprake van een hoog ziekteverzuim (ca 6%). Daar waar nodig moet, om de continuïteit van de werkzaamheden niet in gevaar te brengen, worden overgegaan tot de inhuur van externen voor de opvang van de werkzaamheden bij verschillende afdelingen. Daarbij wordt selectief omgegaan met inzet van externe vervangers en wordt in iedere situatie eerst gekeken of er alternatieve oplossingen kunnen worden bedacht. Daar waar geen uitstel mogelijk is moet tot de inzet van externe krachten worden overgegaan. Afgelopen jaren is ca 44% van de middel- tot langdurig zieken vervangen.

In een nog steeds vergrijzende organisatie, zo is ruim de helft van het personeel boven de 50, is het niet vreemd dat het aantal ernstige ziektes en het gemiddelde ziekteverzuim-percentage toeneemt. Om voor zover mogelijk het toenemend ziekteverzuim beter in de grip te krijgen, en kosten van inhuur te beperken, wordt gewerkt aan de actualisatie van het ziekteverzuimbeleid waarbij de focus met name zal liggen op het beïnvloedbare verzuim en versterking van de rol van het lijnmanagement bij de ziekteverzuimbegeleiding. Ter dekking van de hogere kosten inhuur is de stelpost inschakeling tijdelijke krachten vanaf 2019 verhoogd met voornamelijk € 300.000.

Planschade

Er zijn thans geen verzoeken om toekenning van een vergoeding wegens planschade aanhangig bij ons college dan wel waarop in bezwaar of beroep moet worden beslist.

Grondexploitatie

De actualisatie van de grondexploitaties, de risico's en de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie komen terug in de paragraaf grondbeleid. De exploitatiebegrotingen worden tenminste jaarlijks herzien.

Het risicoprofiel wordt uiteindelijk bepaald en vertaald door opvattingen omtrent ontwikkelingen en de weging daarvan geprojecteerd op datgene dat voorcalculatorisch was bepaald en besloten. Uiteindelijk kan dit er toe leiden dat grondprijzen onder druk van de markt moeten worden aangepast, de kostenverdeling tussen koper en verkoper een andere verhouding krijgt, de tijdlijn voor het maken van kosten en het genereren van opbrengsten moet worden aangepast. Een uiterste conclusie kan zijn dat een project volledig in de ijskast gaat of wordt afgeblazen. Al deze omstandigheden vertalen zich uiteindelijk in een aangepaste grondexploitatie. Een risico dat nog niet vertaald is of waarvan de omvang ongewis is, wordt opgenomen in de risicoparagraaf. Er zijn geen algemene risicoreserves voor grondexploitaties en ook geen reserves gekoppeld aan een complex. Wel is in de algemene reserve een buffer opgenomen voor risico's.

Het verwachte eindresultaat voor de totaliteit van alle in exploitatie genomen complexen bedraagt afgerond € 1.954.000 voordelig. Dit betekent niet dat er geen risico's zijn.

Voor ingeschatte waardevermindering van gemeentelijke eigendommen kan worden beschikt over een voorziening herwaardering gemeentelijke eigendommen.

De raad krijgt jaarlijks bij de begrotingsbehandeling een overzicht van de inzet op de voorziening. Dit is op 26 mei 2014 toegezegd.

Op 21 mei 2014 heeft de raad ingestemd met het instellen van een voorziening herwaardering gemeentelijke eigendommen in verband met ingeschatte waardeverminderingen van gemeentelijke eigendommen. Met de voorziening worden ingeschatte waardeverminderingen niet direct geëffectueerd door op de eigendommen af te boeken, maar worden bedragen gestort in de voorziening, zodat eventueel waardeherstel in de toekomst via de voorziening kan worden verwerkt. Daadwerkelijke afwaardering is afhankelijk van de definitieve bestemming van de eigendommen en marktontwikkelingen.

Bij het vormen van de voorziening in 2014 is een bedrag van € 1.000.000 gestort. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2014 is dit bedrag naar beneden bijgesteld, afgestemd op o.a. het toen begrote eindresultaat van de grondexploitatie Oude Haven 3e fase. In 2015 is een bedrag voor verwachte waardevermindering aan de voorziening toegevoegd als gevolg van de beëindiging van de samenwerkingsovereenkomst voor het Hoofdwinkelcentrum. Voorts is bij de jaarrekening 2015 voor strategische waardevermindering een bedrag aan de voorziening toegevoegd. Bij de decemberactualisering 2016 heeft eveneens een storting in de voorziening plaatsgevonden vanwege een herberekening van de al opgenomen waardecorrectie.

Op 15 december 2016 heeft de raad de grondexploitatie Oude Haven 3e fase vastgesteld. Op basis van de (gewijzigde) planopzet is de grond getaxeerd. Dit heeft tot een aanmerkelijk hogere opbrengstraming geleid. Annex hieraan is de voorziening herwaardering gemeentelijke eigendommen neerwaarts bijgesteld met € 662.000 ten gunste van het begrotingsresultaat.

Op 16 maart 2017 heeft de raad ingestemd met het bereikte akkoord met Visser Bouwmaatschappij B.V. over de herontwikkeling van het Keucheniusgebied. Tevens heeft de raad ingestemd met een extra storting in de voorziening herwaardering gemeentelijke eigendommen van € 160.000, ten laste van het rekeningresultaat 2016, zijnde het verschil tussen de eerder getaxeerde waarde van € 2.100.000 en de thans voorziene grondopbrengst van € 1.940.000. Ten laste van het begrotingsresultaat 2018 is € 258.000 gestort wegens het niet opnemen van de verkoop van parkeerplaatsen in de exploitatie voor € 240.000 en voor overhead € 18.000.

De huidige stand van de voorziening per ultimo 2018 bedraagt € 3.429.235.

De voorziening wordt ingezet of valt vrij op het moment dat gronden / eigendommen een definitieve bestemming krijgen en de waardeverandering van het gemeentelijk eigendom definitief is. Bij de decemberactualisering 2018 zal op basis van geactualiseerde WOZ-waarden worden berekend welke aanvullende storting of onttrekking eventueel nog noodzakelijk is.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Per 1 januari 2016 zijn overheidslichamen, en daarmee ook gemeenten, belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De nieuwe wet beoogt de activiteiten van de gemeente in de heffing te betrekken waarmee de gemeente deelneemt aan het economisch verkeer en in concurrentie treedt met de private sector. De gemeente is belastingplichtig voor zover zij een onderneming drijft.

De gemeente Huizen heeft geïnventariseerd welke activiteiten mogelijk als belastingplichtig zijn aan te merken. Een extern fiscaal adviseur heeft de uitkomsten van de gemeente getoetst op basis van wet en jurisprudentie. De conclusie van het onderzoek is dat het grondbedrijf van de gemeente mogelijk belastingplichtig is. Overige belastingplichtige activiteiten zijn niet vastgesteld.

Grondexploitaties

De gemeente heeft in 2017 geen gronden aan- of verkocht. Ook zijn er in het boekjaar 2017 geen exploitaties afgesloten en hebben er geen winst- of verliesnemingen plaatsgevonden. De belastinglast voor de grondexploitaties voor het jaar 2017 is zodoende op nihil worden gesteld. Eventuele toekomstige positieve fiscale resultaten zullen worden betrokken bij de jaarlijkse actualisering van de grondexploitaties. Vooralsnog is ook voor 2018 de verwachting dat de belastinglast nihil zal zijn.

Overige activiteiten

Voor het merendeel van de activiteiten van de gemeente wordt niet voldaan aan de criteria van het fiscale ondernemerschap en is mogelijk een vrijstelling van toepassing. Een aantal activiteiten, dat voldoet aan meerdere criteria voor een belastingplicht, is momenteel verlieslatend, zoals de havenexploitatie. Voor de activiteit lijkbezorging kan mogelijk een positief resultaat ontstaan, waardoor in dat geval sprake zal zijn van belastingplicht. Het resultaat van deze activiteiten wordt in ieder geval gevolgd, omdat bij een structurele winst sprake zal zijn van een belastingplicht.

Bij de verhuur van vastgoed door de gemeente is geen sprake van een belastingplicht, omdat dit cluster gekwalificeerd wordt als passief vermogensbeheer. Dit is mede gebaseerd op onlangs gepubliceerde, interne richtlijnen van de Belastingdienst. Tevens is bij de verhuur van vastgoed geen winst te verwachten, zodat er geen sprake is van een belastingplicht.

Conclusie Vpb

De gemeente neemt het standpunt in dat geen sprake is van overige belastbare activiteiten anders dan het grondbedrijf. Op basis daarvan heeft de gemeente zowel voor de jaarrekening 2016 als 2017 geen rekening hoeven te houden met een belastinglast. Ook voor de komende jaren zal dit het uitgangspunt zijn. De realisatiecijfers en de feitelijke omstandigheden van 2019 zullen echter leidend zijn voor de werkelijke bepaling van de eventueel verschuldigde vennootschapsbelasting in 2019. Mocht er sprake zijn van belastingplicht dan zal hiervan rapportage plaatsvinden via voorjaarsnota, begroting of decemberactualisering.

Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente kan als volgt worden opgebouwd:

- Onbenutte belastingcapaciteit
- Budget voor onvoorziene uitgaven
- Vrije algemene reserves
- Stille reserves

■ Onbenutte belastingcapaciteit

○ OZB (artikel 12)	8.300.000	structureel
○ Afvalstoffenheffing	-	
○ Rioolheffing	-	
○ Begraafplaatsen	huidig tekort	
○ Markt	huidig tekort	
○ Leges	-	
○ Hondenbelasting	250.000	structureel
○ Toeristenbelasting	-	
○ Bestuurlijke boete	-	

■ Onvoorzien

315.000	incidenteel
---------	-------------

Totale weerstandscapaciteit uit exploitatie

8.865.000

■ Reserves per 1-1-2019

○ Egalisatiereserve	10.320.643	incidenteel
○ Reserve egalisatie schommeling algemene uitkering	6.699.085	incidenteel
○ Stille reserves	-	

Totale weerstandscapaciteit uit vermogen

17.019.728

Totale weerstandscapaciteit

25.884.728

Toelichting weerstandscapaciteit

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die aanwezig is om de OZB-tarieven nog te verhogen. Hiertoe wordt het maximaal toegestane tarief vergeleken met de tarieven van de gemeente Huizen. Voor de maximale tarieven wordt uitgegaan van de normen volgens het "redelijk peil" zoals dat wordt gehanteerd voor de toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet. Dit redelijk peil wordt jaarlijks gepubliceerd in de meicirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Op basis van de laatst beschikbare gegevens (meicirculaire 2018) is dit 0,1905% van de totale WOZ-waarde.

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van de gemeente een bepaald 'redelijk' peil moeten hebben om in aanmerking te komen voor een aanvullende uitkering en de gemeente moet zorgen dat de financiële situatie verbetert.

Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

- o de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
- o de rioolheffingen;
- o de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Bij gemaximaliseerd tarief bedraagt de OZB-opbrengst voor de gemeente Huizen € 12,9 miljoen. De huidige raming van de OZB-opbrengst bedraagt € 4,6 miljoen. Dit brengt de onbenutte belastingcapaciteit op een bedrag van € 8,3 miljoen. De onbenutte belastingcapaciteit wordt voor de provincie in de monitoring steeds belangrijker.

De rioolheffingen en afvalstoffenheffingen moeten kostendekkend zijn. Dat is in Huizen het geval. De weerstandscapaciteit is daarom nihil.

De weerstandscapaciteit vanuit belastingexploitaties is beperkt. De meeste tarieven zijn kostendekkend of er is om politiek-bestuurlijke overwegingen gekozen voor marktconforme tarieven. Als er wettelijke tarieven zijn voorgeschreven, hebben deze uiteraard geen belastingcapaciteit.

Huizen kent geen hondenbelasting. Omdat deze wel zou kunnen worden ingevoerd, is er sprake van onbenutte belastingcapaciteit. Het opgenomen bedrag is op basis van de gemiddelde regionale tarieven.

Voor de toeristenbelasting is het beleid om eens in de vijf jaar te verhogen, waarbij de inflatie wordt ingehaald omdat anders onwerkbaar tarieven ontstaan. In 2017 is het tarief verhoogd voor de toeristenbelasting voor overnachtingen op campings. Voor hotels geldt een percentage van de overnachtingsprijs. Sinds de invoering in 2006 was dit dus de tweede verhoging. Op basis van de gemiddelde regionale tarieven is er geen belastingcapaciteit.

Om de overlast in de openbare ruimte aan te pakken hanteert de gemeente Huizen sinds 1 januari 2009 de bestuurlijke strafbeschikking overlast. Hierbij legt de gemeente namens en onder verantwoordelijkheid van het OM (Openbaar Ministerie) strafrechtelijke boetes op. De proces-verbaal vergoedingen voor de handhavende taken door buitengewoon opsporingsambtenaren, welke vergoedingen overigens niet kostendekkend waren, zijn per 1 januari 2015 komen te vervallen door een bezuinigingsmaatregel van het Rijk.

De mogelijkheid bestaat voor een bestuurlijke boete te kiezen, zonder dat de baten daarvan naar het rijk verdwijnen. Omdat hiervoor zou kunnen worden gekozen is er sprake van onbenutte belastingcapaciteit. Gevolg daarvan is dat de gemeente zelf het innen en afhandelen van de boetes moet verzorgen. De verwachting is dat de kosten daarvan niet opwegen tegen de opbrengsten.

Onvoorzien

In de begroting is een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen. Dit wordt aangemerkt als incidentele weerstandscapaciteit. De post is met ingang van 2019 verhoogd met € 85.000 (naar € 315.000) in verband met de overheveling van de Integratie Uitkeringen sociaal domein naar de algemene uitkering gemeentefonds.

Reserves

De reserves die weerstandscapaciteit opleveren, moeten rentevrij zijn. Wanneer er geen aangetrokken geldleningen zijn dan mag er m.i.v. 2017 volgens het nieuwe BBV geen rentevergoeding over het eigen vermogen (reserves) worden berekend en ook geen rente meer als dekking in de begroting worden gebruikt.

In de gemeente Huizen wordt, volgens een bestendige gedragslijn, aan de egaliseringsreserve, de reserve egalisatie schommeling algemene uitkering en de reserve arbeidsvoorwaarden rente toegevoegd. Met ingang van 2017 mag dit dus niet meer omdat er geen aangetrokken geldleningen zijn. Toevoegingen aan reserves, als de raad daartoe expliciet besluit, mogen (uiteraard) wel. Daarom worden er met ingang van de begroting 2017, om de bovengenoemde reserves vrij aanwendbaar te houden, via resultaatbestemming toevoegingen gedaan. Deze resultaatbestemmingen komen ten laste van het bruto begrotingsresultaat. Voor de berekening van de toevoegingen aan de reserves wordt een disconteringspercentage van 2 gehanteerd.

Alle overige reserves zijn niet rentevrij en leveren dus geen weerstandscapaciteit op.

Bij de reserve arbeidsvoorwaarden gaat het om gebonden middelen, daarom wordt deze reserve niet meegenomen als weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit vanuit de reserves betreft dus feitelijk de egaliseringsreserve en de reserve egalisatie schommeling algemene uitkering.

Tegenover de egaliseringsreserve staan openbare reserveringen en vertrouwelijke oormerkingen die nog niet budgettair vertaald zijn. Ook nog niet budgettair vertaald is de prognose van het verwachte eindresultaat van alle grondexploitaties (prognose begroting 2019).

Bij elk beslismoment bij bestemming van de egaliseringsreserve wordt bezien of de vrije ruimte (nog) toereikend is voor de (vertrouwelijke) oormerkingen/reserveringen die daar tegenover staan. Als dit niet meer het geval is, zullen oplossingsrichtingen worden uitgewerkt om deze tekorten weg te nemen.

Bij stille reserves is de marktwaarde van bezittingen hoger is dan de boekwaarde. Stille reserves verhogen de weerstandscapaciteit. De gemeente heeft geen stille reserves.

Kengetallen financiële positie

De kengetallen zijn instrumenten om onderlinge verhoudingen tussen bepaalde (financiële) onderdelen van een begroting of een balans uit te drukken en helpen, in hun onderlinge samenhang, bij het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van een gemeente. Daarmee geven deze kengetallen ook informatie over de weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeentelijke begroting. De kengetallen zijn ook relevant bij de beoordeling of een gemeente in aanmerking komt voor een aanvullende uitkering.

Gemeenten zijn verplicht om de volgende kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsv Vermogen en risicobeheersing: netto schuldquote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze vijf kengetallen moeten in samenhang informatie geven over de financiële positie en over de weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeente.

Op basis van normen van het Rijk zijn de kengetallen in te delen in 3 categorieën:

- categorie A: minst risicovol
- categorie B: gemiddeld risicovol
- categorie C: meest risicovol

	Normering Rijk		
	Cat. A	Cat. B	Cat. C
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	< 90%	90-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

In onderstaande tabel zijn de kengetallen opgenomen van de gemeenten Huizen:

	Rek. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022
Netto schuldquote	-44%	-27%	-21%	-16%	-12%	-12%
Netto schuldquote gecorrigeerd	-86%	-76%	-74%	-73%	-70%	-68%
Solvabiliteitsratio	76%	77%	77%	77%	75%	75%
Structurele exploitatieruimte	3%	-0,9%	-1,0%	0%	0,8%	1,5%
Grondexploitatie	-5%	2%	-1,1%	1,5%	0%	0%
Belastingcapaciteit	85%	90%	93%	96%	95%	94%

N.B. kengetallen begroting 2018 zijn zoals opgenomen in de primitieve begroting 2018

Toelichting financiële kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Ook wordt in beeld gebracht in hoeverre er sprake is van verstrekte leningen. Dit is relevant omdat er bij verstrekte leningen een risico bestaat dat deze niet worden terugbetaald. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Aangezien Huizen geen schulden heeft is sprake van een negatief percentage. Het percentage van -21% kan dus als “zeer goed” worden aangemerkt.

Netto schuldquote gecorrigeerd

Een oorzaak van een hoge schuldquote kan zijn dat veel van de geleende gelden doorgeleend worden. De rentelasten en aflossingen worden dan voldaan door de organisaties aan wie deze leningen zijn verstrekt. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote gecorrigeerd door verstrekte leningen. Dit leidt tot de gecorrigeerde netto schuldquote. Deze geeft dus inzicht in het deel van de leningen waarvan de rentelasten en aflossingen drukken op de eigen organisatie. Doordat Huizen geen schulden heeft, maar juist uitleent aan met name andere gemeenten valt het gecorrigeerde percentage (-74%) nog gunstiger uit.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Huizen kan als zeer solvabel worden aangemerkt.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Het kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor 2019 voldoet Huizen niet aan de norm. Vanaf 2020 is echter sprake van een structureel sluitende begroting.

Grondexploitatie

De grondexploitatie is van belang voor de financiële positie van de gemeente, omdat de boekwaarde van de grond moet worden terugverdiend bij verkoop. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten exclusief mutaties reserves. In totaliteit worden er, mede door dekking van de voorziening herwaardering gemeentelijke eigendommen, positieve resultaten verwacht. De grondexploitatie is voor Huizen van weinig financieel belang.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om de belastingen te verhogen, kan worden gerelateerd aan de totale woonlasten. De woonlasten bestaan uit de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde. De woonlasten voor een meerpersoonshuishouden worden vergeleken met het landelijk gemiddelde. Cijfers worden jaarlijks gepubliceerd door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden van de Rijksuniversiteit van Groningen (Co-elo).

Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Met een percentage van 93% voor 2019 bevinden de Huizer woonlasten zich ruim onder het landelijk gemiddelde.

Tot slot voldoet Huizen aan de wettelijke renterisiconorm en kasgeldlimiet voor de financiering (zie hiervoor de paragraaf financiering bij deze begroting).

Oordeel

De hierboven vermelde indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator onvoldoende scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen. De bovenstaande indicatoren verhouden zich echter “goed tot zeer goed” tot de normen, met uitzondering van de structurele begrotingsruimte, welke vanaf 2020 als “voldoende” kan worden bestempeld. Gelet op het uitstekende weerstandsvermogen geven de indicatoren geen aanleiding voor bijstelling van het beleid.

In totaliteit beoordelen wij de weerstandscapaciteit dan ook als “goed” op basis van de beschikbare structurele weerstandscapaciteit ten opzichte van de structurele begrotingspositie, waarin de gekwantificeerde risico's zijn opgenomen. Daarnaast kan worden beschikt over incidentele weerstandscapaciteit in de vorm van de vrije aanwendbare reserves, de post onvoorzien en, binnen de algemene reserve, over een buffer voor risicobeheer. Daarnaast heeft Huizen geen schulden, lage lasten en een goede reservepositie. De grondexploitaties zijn actueel en er worden, mede door inzet van de voorziening herwaardering gemeentelijke eigendommen, in totaliteit geen verliezen verwacht. De aanwezige reserves zijn voldoende voor het opvangen van de eventuele risico's.

Recapitulatie Risicoparagraaf					x € 1.000	
TV	Programma	2018	2019	2020	2021	2022
	<u>Algemeen bestuur en dienstverlening</u>					
	-					
	<u>Openbare orde en veiligheid</u>					
	-					
	<u>Beheer en inrichting openbare ruimte</u>					
5.7	Goois Natuurreservaat: wens tot uittreden Amsterdam en provincie Noord Holland	nadeel	nadeel	nadeel	nadeel	nadeel
5.7	Goois Natuurreservaat: (Onderzoek) samenwerking met nieuwe participanten	voordeel	voordeel	voordeel	voordeel	voordeel
	<u>Sociale infrastructuur</u>					
4.2	Reactivering investeringen onderwijs	-78	-113	-114	-114	-114
4.2	Vertrek Mytyschool De Trappenberg	-300	0	0	0	0
5.2	Herziening btw-regime sportaccommodaties		nadeel	nadeel	nadeel	nadeel
	<u>Maatschappelijke ondersteuning</u>					
	-					
	<u>Ruimtelijke en economische ontwikkeling</u>					
8.1	Privatisering gemeentelijke bouwplantoetsing	nadeel	nadeel	nadeel	nadeel	nadeel
	<u>Financiën en algemene dekkingsmiddelen</u>					
9.4	Stijging pensioenpremie 2019		-40	-40	-40	-40
	<u>Overige</u>					
	Invoering belastingplicht vennootschapsbelasting	nadeel	nadeel	nadeel	nadeel	nadeel
	Totaal risicoparagraaf	-378	-153	-154	-154	-154
	waarvan tekortverminderend	0	0	0	0	0
	waarvan tekortverhogend	-378	-153	-154	-154	-154